

Reble

Butlletí informatiu, divulgatiu i d'opinió
de l'Associació Cultural L'Espona

Núm. 54   abril – maig 10

Edita Associació Cultural L'Espona
Adreça: Escoles, 5
43370 La Palma d'Ebre
a/e: espona@ono.com

Editorial

Com tots sabeu, enguany L'Espona celebra el seu desè aniversari i, per això, ha organitzat tota una sèrie d'actes commemoratius que esperem que siguin del vostre grat.

En relació al Reble, ens sembla que aquesta és una ocasió immillorable perquè els socis us animeu a escriure articles, tant revivint algunes de les activitats realitzades, com comentant aspectes relatius a l'associació o bé fent les reflexions que us semblin oportunes en relació a aquesta efemèride. És possible que des de la junta també participem d'aquesta iniciativa, mitjançant l'elaboració d'alguns articles que faran referència als nostres deu anys d'existència. No us estranyi, doncs, que en números alterns, us trobeu alguns dels nostres pensaments.

Pensem que una dècada d'existència és motiu suficient per fer balanç del trajecte recorregut, per repensar-nos, d'una manera serena, i avaluar-nos. Per això preferim que no es tracti d'una autoavaluació sinó que sigueu els socis els que us feu presents a través dels vostres escrits. És per a vosaltres per a qui treballem i a vosaltres a qui adreçem els nostres esforços. Sense socis l'associació no tindria sentit.

Activitats

- Dissabte Sant, 3 d'abril, celebració del desè aniversari de L'Espona, a les 18h, a la sala del Centre Cultural i Recreatiu. Hi intervindran els tres presidents que ha tingut l'associació i Pere Muñoz, senador. Al final de l'acte se servirà una copa de cava per a tots els assistents.

-Diumenge 11 d'abril, "Activitats al Parc Natural del Delta de l'Ebre". Itinerari guiat i comentat per aquesta rellevant llacuna del Delta envoltada per ambients naturals com la platja i les dunes, el salobrar, la badia del Fangar i els arrossars. Durada: 1 h. Recorregut: 3 km. Preu: 15 €
Més informació: www.catalunyasud.net

-Dissabte 1 de maig, comença la XV edició de la Fira del vi 2010 a Falset. S'hi exposen els vins elaborats al Priorat i s'hi realitzen activitats complementàries.

- 33a edició dels Jocs Florals a Torroja del Priorat. Totes les obres presentades als premis han de ser originals, inèdites i escrites en català. Se n'han d'enviar tres còpies, sense signar i identificades amb un lema. Temàtica amorosa, patriòtica o espiritual. El lliurament de premis se celebrarà el dissabte 8 de maig a les 18h. Per a més aclariments: tel. 977 83 92 67, de 10 a 12h del matí.

UN MERESCUT RECONeixEMENT

El Biel Pubill, en parlar del joc de bitlles a la Palma, en l'últim opuscle, va anomenar l'Herminio Sas com l'única persona que ha tingut cura de les bitlles amb què es juga per Setmana Santa. És cert que ell és qui ara les custodia però, com que del que es tracta és de recordar els jocs d'abans, he mirat d'esbrinar-ne els orígens.

El record que té la gent més gran és que se'n cuidava l'Alfons Masip Miralles, conegut popularment com l'Alfonso el Maleneta, padrí del Joan de la Palmira (hem rebut molta informació d'ell). Personalment, el recordo amb aquell joc de bitlles massisses i una mica estellades de tants cops. Quan l'Alfonso es va anar fent gran, va passar-les al Ramon Rojals Tarragó, besavi de l'Olga, que es feia ajudar del seu nét, Lluís Rojals (el Lluís del Sant). Segons testimoni del Lluís i d'altres veïns, sabem que algun cop es va jugar a bitlles al camp de bàsquet (actualment hi ha la casa del Mingo Cugat i la M.Carme). Com a norma, però, sempre es jugava a la plaça.

Quan va morir el seu padrí, el Lluís va heredar les bitlles i, malgrat que era molt jove, el Divendres Sant va portar-les a la plaça, seguint la tradició. Durant l'any també les emprava per jugar amb els amics i així es van anar deteriorant fins a desaparèixer (cosa que el Lluís iaio lamenta).

Com que el Lluís era molt jove, semblava que no se'l prenién seriosament i va agafar el relleu el Julià Filella (Julià de cal Sentís), però, quan van desaparèixer, va arribar el Divendres Sant i no es va poder jugar. L'Amado Ciuraneta va dir que el pròxim any tornaria a haver-hi bitlles i va encarregar-les al taller on ell treballava a Sabadell, que li deien cal Serracan, i les va fer el Gaspar del Moix (tiet de l'Ester).

L'Amado, de les bitlles noves, se'n va cuidar uns anys i després, per motius de salut, les va tornar a passar al Julià, i quan ell se'n va cansar va passar-les a l'Herminio.

Des d'aquí, doncs, el nostre reconeixement a l'Alfonso, el Ramon, el Lluís, el Julià, l'Amado i també a l'Herminio, ja que sense la cura que van tindre a conservar aquesta tradició, de ben segur que no hauria arribat fins als nostres dies. Moltes gràcies.

M. Àngela Cubells Estadella

Si voleu participar-hi *posant Reble* ens podeu fer arribar els vostres articles:

- Posant-vos en contacte amb qualsevol membre de la junta.
- Per correu ordinari o per correu electrònic.

Els articles hauran de ser en català, preferiblement en format digital, mecanografiats a espai senzill, lletra Arial 10 i en programa Word, i hauran de tindre una extensió màxima d'una pàgina.

*L'Espona no
es fa
responsable
de les
opinions
expressades
en l'article.*